

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

**Komparace motivů z řecké mytologie
v dílech vybraných autorů**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vypracoval: Jiří Vojáček

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sladová, Ph.D.

Olomouc 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Komparace motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů* vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny, literaturu a internetové zdroje.

V Olomouci dne: 11.04.2023

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat paní Mgr. Janě Sladové, Ph.D. za čas a ochotu při vedení mé bakalářské práce. Také bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni za psychickou podporu, motivaci a čas, které mi při mém studiu poskytovali.

Obsah

Úvod	6
1 Charakteristika vybraných literárních děl s tematikou řecké mytologie	7
1.1 Mýtus	7
Klasický mýtus	8
Literární mýtus	8
Politický mýtus	8
1.2 Mytologie	9
Řecká mytologie	10
2 Vybraná literární díla s tematikou řecké mytologie	11
2.1 Zápisky křídlem a kopyty	11
2.2 Řecké báje	13
2.3 Staré řecké báje a pověsti	15
2.4 Nejkrásnější báje a pověsti	15
2.5 Série Percy Jackson a Olympané	16
Percy Jackson – Zloděj Blesku	17
Percy Jackson – Moře nestvůr	19
Percy Jackson – Prokletí Titánů	20
Percy Jackson – Bitva o labyrint	21
Percy Jackson – Poslední z bohů	22
3 Komparace vybraných motivů z řecké mytologie v intencionální literatuře pro děti a mládež	24
3.1 Orfeus a Eurydika	24
3.2 Daidalos a Ikaros	25
3.3 Bellerofontes	28
3.4 Tantalos	30

3.5 Prometheus a Pandora	32
Závěr.....	36
Seznam pramenů, literatury a internetových zdrojů.....	37
Primární literatura	37
Sekundární literatura	38
Elektronické zdroje	38

Úvod

V této bakalářské práci budeme komparovat motivy z řecké mytologie v dílech vybraných autorů. V první části práce vymezíme základní pojmy – mýtus, mytologie. Poté představíme díla, s kterými budeme pracovat. Jedná se o pětidílnou sérii knih *Percy Jackson a Olympané* amerického autora Ricka Riordana, *Staré řecké báje* a pověsti Eduarda Petišky, *Řecké báje* Aleny Ježkové, *Nejkrásnější báje a pověsti* G.P. Sevilly a *Zápisky křídlem a kopyty* Ivy Peřinové. Z těchto knih ve třetí části práce vybereme několik mýtů, které následně budeme porovnávat.

Komparovat budeme mezi všemi díly, ve kterých se zvolený mýtus objevuje. V sérii *Percy Jackson a Olympané* se konkrétní řecké mýty objevují ve většině případů jen v jedné z knih. Například v knize *Percy Jackson – Moře nestvůr* se objevuje mnoho motivů z Odysseova návratu z Troje (Laistrygoni, Kyklopové, Kirké atp.), které se v ostatních knihách z této série znovu neobjevují. V knize *Percy Jackson – Prokletí Titánů* je součástí příběhu Nemejský lev, Erymanthský kanec a další mytická stvoření, která jsou známá z příběhů o hrdinném Heraklovi a jeho úkolech. Ani tato stvoření ve zbylých knihách o Percym Jacksonovi nehrají žádnou zásadní roli. Proto budeme při komparaci ve třetí části práce pracovat vždy jen s jednou knihou z této série.

V práci jsou pro vysvětlení pojmů, které nemusí být obecně známé, používány poznámky pod čarou. Pojem je v textu označen referenčním číslem a pod čarou objasněn. To se týká převážně mytologických bytostí a motivů.

Cílem bakalářské práce je komparace motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů. Vždy tedy nejprve představíme příběh, který bude porovnáván, přiblížíme jeho děj a poté budeme porovnávat přístupy autorů k těmto konkrétním mýtům. Zaměříme se na postavy, jejich motivace, činy a osudy, stejně jako na mytické bytosti, se kterými se setkávají.

1 Charakteristika vybraných literárních děl s tematikou řecké mytologie

Tato práce se zabývá srovnáváním motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů, a proto je důležité, aby čtenáři měli jasnou představu o používané terminologii a charakteristice této problematiky. V první kapitole budou vysvětleny použité pojmy a termíny, a bude poskytnut popis tématu, které je v práci zkoumáno.

1.1 Mýtus

Mýtus (z řec. *mytheuein* = vyprávět; *mythos* = smyšlené vypravování, báje, slovo) je dle *Encyklopedie literárních žánrů* Dagmar Mocné a kol. „*Symbolické vyprávění vyjadřující vřtu v plnost a celistvost nadčasového řádu.*“¹ Ztělesňuje trvalé a neměnné pravdy, nerozlišuje pravdu a fikci, bere se jako pravdivý a zároveň posvátný. Stvrzovacím rituálem, při kterém se vyprávěly a předváděly mytické příběhy, byla mýtu dávána platnost a pravost. Mytické světy ovládají božské bytosti.

Pojmem mýtus označujeme vyprávění zaměřené na mytickou minulost - „onen čas“. Taková minulost není závislá na vyprávění neznámého, naopak popisuje vznikající svět jako celistvý, smysluplný a vznešený. Bájné příběhy vznikaly kvůli potřebě vysvětlit jevy, které mohly kdysi působit jako nevysvětlitelné a nadpřirozené.²

Mýty pro lidi v primitivní společnosti, v době, kdy byly stále ústně předávány, nebyly výmysly vyprávěné dětem, ale čistá realita a skutečná událost, která se opravdu stala. Ta byla od té doby předávána z člověka na člověka a ovlivňovala skutky, životy a osudy lidí. Na rozdíl od pohádek tyto příběhy nepřezívaly kvůli zvědavosti posluchače. Přezívaly proto, že tehdejší obyvatelům světa dávaly motivy pro jejich chování a ustanovovaly řád pro jejich životy.³

Mytičtí hrdinové (Achilles, Poseidon, Prometheus, Dionýsos atd.) jsou postavy, které jsou proti běžným smrtelníkům výjimečné, mocnější a v mnoha aspektech nadřazenější. Jejich motivace a činy nejsou vždy logické či pravděpodobné. Hrdinové bájí jsou typičtí svou odvahou, silou, moudrostí a štěstím. Většinou se jedná o bohy (Poseidon), Titány (Prometheus),

---

¹ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 400.

² ŠIDÁK, Pavel. *Literární žánry*. Praha: Literární akademie, 2013, s. 83.

³ KERÉNYI, Karl a Carl Gustav JUNG. *Věda o mytologii*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1995, s. 10-12.

děti bohů a lidí tzv. polobohy (Achilles – matka bohyně Thesis, otec král Péleos) nebo polobohy, kteří se postupem času stali bohy jako například Dionýsos (otec Zeus, matka Semelé – dcera Kadma, thébského krále).

Pro báje o hrdinech jsou typickými motivy: láska, vzdorování autoritám, za které je hrdina vyhnán, cesta, na kterou se vydává, překonávání překážek a nástrah, které na něj během pouti čekají, souboje s nestvůrami, plnění zdánlivě nespílitelného úkolu, výprava do podsvětí, zásah božské moci, a nakonec návrat domů, nebo tragický konec.

Klasický mýtus (archaický, posvátný, primární) je anonymní příběh předávaný ústně po celé generace. Od historie se klasický mýtus odlišuje zasazením před nebo mimo historický čas. Dává nám možnost pochopení vzniku světa, vesmíru i člověka, vypráví o událostech před našimi dějinami. Byl považován za pravdivý, předávající vyšší pravdu než tu, kterou lidem poskytovaly jejich smysly a rozum. Klasický mýtus se dá rozdělit podle toho, čím se zabývá: **kosmologický** (zabývá se vznikem a stvořením světa), **teologický** (řešící původ a narození bohů), **etiologický** (týká se různorodých věcí, obyčejů, jevů a jejich původu), **heroický** (o založení kultur).⁴ Tento mýtus má silný vliv na to, jak lidské dějiny chápeme. Mýty dokážou zkomprimovat celou lidskou zkušenost do jednoduchého, modelového příběhu a často se soustředí na klíčové události, jako je například vznik člověka. Tyto mýty nám pak pomáhají určovat směr a orientaci dějin.⁵

Literární mýtus není anonymní, ani kolektivní, má autora (nebo autory), který se snaží své dílo pomocí poetických prostředků a vlastní tvořivosti dostat na úroveň klasického mýtu. Autoři mají tendence psát nové mýty kvůli pocitu, že vše podstatné se v životech a historii lidí opakuje, a i přesto je stále důvod opakování těchto důležitých událostí nejasný.

Politický mýtus prezentuje věci mající původ v historii jako něco, co je zcela přirozené a starobylé. Nejedná se o vyprávění, politický mýtus přehlíží skutečnost a snaží se působit více na emoce než na rozum. Jedná se například o mýty národů, ras, prostých lidí atd.

Mýtus sehrál velmi důležitou roli ve tvoření a budování starověkých kultur, stejně jako byl předchůdcem a inspirací pro většinu náboženství, uměleckých děl a směrů, filozofií a objevů. Svým způsobem mýty spojují lidskou civilizaci díky tomu, že dávají možnost pochopit otázky, které by si lidstvo jinak nemělo šanci zodpovědět (vznik světa apod.). Jako hlavní objekt

---

⁴ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 400-401.

⁵ ŠÍDÁK, Pavel. *Literární žánry*. Praha: Literární akademie, 2013, s. 83.

literární tvorby předávající se po generacích se mýtus postupně stával z klasického autorským (Homér – Ilias, Odyssea).

Svět, ve kterém se mýtus odehrává, není obyčejný, základ má na zemi mezi lidmi, avšak nad ním, nebo pod ním, jsou sídla nadpřirozených božských bytostí (nebe, Olymp, Yggdrasil, podsvětí). Nadpřirozené bytosti vystupují v mýtech jako živé postavy, ať už jako lidé, bohové, či zvířata, velmi často jsou příbuzní (Kronos otec Dia, Poseidona, Háda).⁶

Antické mýty se propsaly do kultury západní Evropy takovým způsobem, že pokud bychom na ně najednou zkusili zapomenout, přestali bychom chápat obrovské množství věcí.⁷ Soubory mýtů se nazývají **mytologie**.

Představy o mýtech se v moderní době často vztahují k fikčním příběhům nebo legendám, které jsou spojeny s kulturou, historií a náboženstvím. Tyto příběhy jsou obecně považovány za symbolické vyjádření určitého významu nebo ideje, které pomáhají lidem porozumět a zvládnout komplexní realitu světa, který je obklopuje. I když jsou mýty někdy považovány za nepravdivé nebo zastaralé, stále mají velký vliv na to, jak lidé chápou a interpretují svět. Mýty jsou také důležitou součástí mnoha kultur a náboženství a mohou poskytovat směr a význam životům lidí.

1.2 Mytologie

Mytologii (z řec. *mythos* a *legein* = spojovat, říkat) lze definovat jako disciplínu, která studuje mýty a jejich význam v různých kulturách a dobách. Tento obor zahrnuje studium historického, kulturního a sociálního kontextu, ve kterém se mýty utvářely, a analýzu jejich symbolických a metaforických prvků. Mytologii však lze chápat i jako soubor mýtů a legend, které jsou součástí určité kultury nebo náboženství. Tyto mýty mohou zahrnovat různé prvky, jako jsou bohové, hrdinové, mýtická zvířata a události, a jsou důležitou součástí kulturní identity a tradic společnosti. Obecně lze mytologii chápat jako vědu, která studuje mýty jako kulturně-historický fenomén nebo soubor mýtů, které jsou důležitou součástí kulturního dědictví a tradice.⁸

Mytologie vypráví a studuje mnoho mýtů, které můžeme znát ze spousty literárních pramenů a děl. Tyto mýty mají mnoho různých znění a variant hlavně proto, že vznikaly na

---

⁶ MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 401-404.

⁷ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia 1996, s. 2.

⁸ KERÉNYI, Karl a Carl Gustav JUNG. *Věda o mytologii*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1995, s. 9, 31.

různých místech v různých dobách a vyprávěli je různí lidé. Pozdější verze mýtů jsou většinou bohatší a rozsáhlejší v důsledku toho, že každý další vypravěč k mýtu přidal nějaký detail, nebo jej jinak obohatil. Proto v dnešní době není možno zjistit prapůvodní znění mýtů. Známe mnoho mytologií od řecké, která je pro tuto práci stěžejní, po egyptskou, keltskou, indickou, severskou a lidskou.⁹

Mytologie je navíc významná v literatuře, filozofii a umění. Mytologické příběhy a postavy se často objevují v literatuře, malířství a sochařství. Kromě toho se mytologie využívá k uchopení klíčových morálních zásad a ideálů, které jsou významné pro určitou společnost nebo civilizaci, a také k debatám o stvoření lidstva, lidském životě, smrti, vzniku vesmíru, planety atd.

Řecká mytologie nás seznamuje s řadou zajímavých a zpočátku záhadných myšlenek. Dozvídáme se tak například o obludných obrech, kteří metají kameny, vyvracejí hory a vyvolávají zemětřesení, jež pohlcují celá vojska; tyto příběhy však lze vysvětlit obrovskými přírodními otřesy, které panovaly v prehistorických obdobích. Totéž platí o každodenních opakujících se jevech, které nám, kteří víme, že jsou způsobeny určitými ustálenými přírodními zákony, připadají tak všední, že sotva zasluhují komentář. Pro rané Řeky však byly tyto jevy zdrojem vážných spekulací a občas i strachu. Domnívali se například, že velký bůh nebes zuří, když slyšeli strašlivé dunění hromu a byli svědky oslnivých blesků spolu s černými mraky a přivaly deště, a děsili se jeho zuřivosti. Bůh moře prý zuřil, když se normálně klidné moře náhle rozbouřilo a hřebenovité vlny se vzedmuly do horských výšek, prudce narážely do skal a ohrožovaly každého, kdo jim stál v cestě. Věřili, že bohyně úsvitu svými růžovými prsty zvedá hustý příkrov tmy, aby její bratr, bůh slunce, mohl zahájit svou cestu, když viděli, jak se obloha třpytí barvami úsvitu. V důsledku personifikace všech přírodních sil viděl tento velmi obrazotvorný a poetický národ božství v každém stromu, který rostl, v každém potoku, který tekl, v jasných paprscích slunce a v průzračných chladných paprscích stříbrného měsíce. Pro ně byl vesmír živý a dýchající, plný nesčetných projevů půvabu a krásy.¹⁰

---

⁹ GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004, s. 380, 1026.

¹⁰ Berens, E.M. *The Myths and Legends of Ancient Greece and Rome*. MetaLibri, 2009, s. 20.

2 Vybraná literární díla s tematikou řecké mytologie

V této části bakalářské práce představíme díla s tematikou řecké mytologie, z kterých budeme v následující části porovnávat vybrané mytologické motivy. Všechna díla jsou určena mladým čtenářům a spadají do kategorie intencionální literatury pro děti a mládež.

2.1 Zápisky křídlem a kopyty

Celý název díla zní *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětí i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Autorkou tohoto díla je česká autorka Iva Peřinová. Celou knihou nás provází bájný okřídlený kůň Pegas. Syn příšery Medúzy¹¹ a boha Poseidona vypráví mytické příběhy z vlastního pohledu, jelikož jich byl sám účasten. Kniha začíná popisem Medúziny smrti a Pegasovým narozením. Poté tento okřídlený kůň vypráví čtenáři mytické příběhy v ich-formě, tak, jak je prožívá. Byl na Tantalově hostině, s Bellerofontem porazil chiméru, ocitl se také u obléhání Troje, u Háda v podsvětí, u svého otce Poseidona v oceánu, i na Olympu, kde sám žije spolu s bohy. Poznal Ithackého krále Odyssea, hrdinu Parise i takřka nezranitelného Achilla. Kniha je psána tak, aby dětským čtenářům představila řecké mýty, bohy, polobohy a významné bájně události. Toto dílo může sloužit jako první kontakt čtenáře s řeckými mýty na prvním stupni základní školy. Příběhy jsou v této knize vyprávěny, vysvětleny a podány tak, aby jim děti rozuměly, bavily se při jejich čtení a také díky nim probudily svou fantazii.

Kniha je rozdělena na šest částí. První z nich je *U nás na Olympu*. Pegas v ní vypráví o svém narození a o životě na Olympu. Seznamuje tak čtenáře s bohy a múzami, jejich schopnostmi a rodinnými vztahy.

„Můj strýček se sice jmenuje Zeus, ale oslovovat ho musíme jenom „Ó Die!““. Kdyby se někdo spletl a čistě náhodou ho oslovil „Ó Zeusi!““, popadl by Zeus svůj hromovládny blesk a mrštil by jím po něm, až by ten popletený chudák zčernal a propříště by už byl zticha. U nás na

---

¹¹ Medúza – nestvůra se zmijemi místo vlasů, tesáky, kovovými křídly, při pohledu na ni člověk zkameněl hrůzou. Zabita Perseem, který jí utál hlavu – z krku jí vyskočil okřídlený kůň Pégasos. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 264.

Olympu se smí mluvit pouze o Diovi, aby bylo nad slunce jasnější, že hovoříme o bohovi všech bohů. ¹²

Ve druhé části – *Špatné i dobré* – se Pegas účastní Tantalovy hostiny a je svědkem únosu Persefony.

„Přece když někdo sní granátové zrníčko, tak se bude na toho, kdo mu ho dal, po devět měsíců těšit!“

„Budu tady s vámi vždycky tři čtvrtě roku, od jara až do podzimu,“ řekla mi tiše Persefona. „A přitom se budu těšit na svého manžela. A naše podsvětí.“ ¹³

Ve třetí části – *Spoutaný Pegas* – prožívá Pegas svá dobrodružství spolu s hrdinou Bellerofontem.

Bellerofon byl z naší jízdy vzduchem tak nadšený, že jsem hodně zpomalil, aby si to víc užil. „Podívej se, Pegasi, honem dolů! No ne, ty jsi fantastický kůň!“

„Děkuji vám, bohové, za Pegase!“ křičel na ně Bellerofon. „Díky, Athéno! Díky, Poseidone!“ ¹⁴

Část čtvrtá – *Smějící se Pegas* – vypráví o cestě do podsvětí, ve kterém Pegas potká boha mrtvých Háda, jeho ženu Persefonu, tříhlavého psa Kerbera a také duše zatracených, které navždy prožívají muka za své hříchy.

A byli jsme v Hádově paláci. Z trůnního sálu zrovna vyšly tři duše, putující na asfodelovou louku. „Přišel jsem se s tebou rozloučit, Háde.“ Hádes mi pokynul téměř přivětivě. Ale já to zkazil a hodně nešikovně jsem dodal: „Neposlali jste, Háde, do Tartaru nějakého Bellerofonta?“ ¹⁵

Pátá a šestá část (*Nadějná generace* a *Poslední tažení*) se věnují bájným hrdinům. *Nadějná generace* začíná setkáním s kentaurem Cheirónem, bájným cvičitelem hrdinů. Pegas

---

¹² PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 19.

¹³ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 62.

¹⁴ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 71.

¹⁵ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 127.

postupně poznává Achilla, Parise i Odyssea. V *Posledním tažení* se odehrává Trojská válka, ve které se hrdinové vraždí navzájem.

Netrvalo dlouho, a někdo probodl šípem i Parida. Ten, co ho zabil, se jmenoval Filoktetes, s tím se však osobně neznám. Kdopak teď asi zabije tohoto Filokleta?

*Přemýšlel jsem, kolik hrdinů mi z té nové nadějně generace, které jsem odhalil již v jejich dětství, vlastně ještě zbývá.*¹⁶

V závěru knihy se Pegas se čtenářem loučí slovy:

*„A co jsem zažil, to jsem zapsal. Ty nejhezčí vzpomínky křídlem, ty ostatní všemi čtyřmi kopyty. A tomu z vás, kdo si umí představit, jak jsem si tu večer namácel křídlo do tmavomodrého inkoustu, tomu přeji dobrou noc a báječné sny.*¹⁷

2.2 Řecké báje

Řecké báje Aleny Ježkové jsou adaptací bájí ze starověkého Řecka. Ve dvaceti dvou příbězích vypráví čtenářům mýty o stvoření světa, Daidalovi, Argonautech, trojské válce a spoustu dalších. Oproti *Zápiskům křídlem a kopyty* jsou příběhy vyprávěny z pozice pozorovatele. Na rozdíl od Petiškova díla jsou některé události popsány tak, aby vyzněly méně surově a byly tím pádem vhodnější již pro malé děti (například při popisu vraždění před návratem z trojské války). V mnoha ohledech jsou obě díla velmi podobná a občas jsou některé formulace až překvapivě téměř totožné.

*Prométheus často bratra varoval, aby nepřijímal od bohů žádné dary. Ale Epimétheus při pohledu na krásnou Pandoru zapomněl na všechno varování a na všechny rady. Vlídně ji přijal do domu i se zlatou schránkou. Byl zvědav, co mu bohové ve schránce posílají, a požádal dívku, aby pozvedla víko.*¹⁸

*Prometheus už předem bratra nabádal, aby si dal pozor na dary od bohů. Ale když Epimetheus spatřil krásnou Pandoru, zapomněl na všechna varování. Byl zvědavý, jaké dary mu bohové posílají, a požádal Pandoru, aby skříňku otevřela.*¹⁹

---

¹⁶ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 165.

¹⁷ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 172.

¹⁸ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 3.

¹⁹ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 16.

Alena Ježková v této knize vypráví známé řecké mýty, snaží se o jejich zjednodušení, nic k nim nepřidává, pouze v určitých pasážích děj zjemňuje kvůli dětským čtenářům. Děj je občas zjednodušený a trochu přímočařejší, aby se v něm mladší čtenář během čtení neztratil.²⁰ Hlavním rozdílem oproti *Starým řeckým bájím a pověstem* je úvod na začátku knihy. V té je uvedeno, že lidi stvořil Zeus. Tento skutek je však ve většině děl připisován Prométheovi.

*Velký Zeus stvořil lidi i s jejich chybami.
Potopu seslal na veškerý svět, když lidé špatní
úctu ztratili k bohům k sobě se chovali zle.
Nový lid povstal však a osídlil zemi.
v tom rodě jména Theseus, Achilles, Herakles
ozdobou jsou, jež krášlí i prostý šat těch,
kdo lidmi jsou zváni, ač nikdy nezvedli meč.
Na lodi Argo ze smolných dřev vypluli rekové
za Zlatým rounem. Dospěli ke břehům cizím, vzdáleným,
rouna se udatně zmocnili a slavně je přivezli zpět.
Trojská válka...! Všechny ty bitvy, řeže a boje,
jež způsobil únos Heleny krásné. Až nepřátel lští
hrdinná Troja propadla zkáze a shořela v prach.
O tom všem zpívali pěvci ve starém Řecku.
Později jediný básník Homér sepsal ty příběhy.
Stovky a tisíce let se ztratily v šerých krajinách,
a lidi stále vábí ta jména přes věky známá.
Ta struna lyry zní i dnes – ozvěna světla starého,
dávného, jak řeka hlubinná v našich propastech.²¹*

---

²⁰ JÍLKOVÁ, Veronika. *Řecké báje Aleny Ježkové*. Brno, 2013, s. 37.

²¹ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 5.

V případě této knihy je dobré poukázat také na její vzhled. Díky ilustracím Michaely Kukovičové si čtenáři na přední i zadní předsádce mohou prohlédnout mapu Řecka a okolních ostrovů v dávných mytických časech, stejně jako mapu Odysseových cest, o kterých kniha vypráví. Díky těmto mapám čtenář vidí, kde se který příběh odehrává, což děti ocení jako zpestření četby.

2.3 Staré řecké báje a pověsti

Staré řecké báje a pověsti Eduarda Petišky patří mezi nejznámější autorova díla a také mezi nejznámější knihy o řecké mytologii u nás. Kniha obsahuje příběhy o řeckých bozích, hrdínech, nestvůrách, bitvách a hrdinských činech. Dílo je napsáno tak, aby bylo vhodné pro mládež, které bylo určeno – bylo převyprávěno pro mládež a poté vydáváno v Klubu mladých čtenářů a Knihách pro děti a mládež. Dílo bylo překládáno a vydáváno v mnoha jazycích (estonsky, francouzsky, holandsky, maďarsky, německy).²²

Dílo na rozdíl od *Řeckých bájí* Aleny Ježkové nezačíná stvořením světa. Svět v díle Eduarda Petišky již existuje, neexistují v něm však lidé. V příběhu o Prométheovi to autor popisuje takto:

*„Modrá obloha se zhlížela ve vodách a vody byly plné ryb. V povětří létala hejna ptáků a na zemi se pásala na lukách stáda. Ale nikdo stáda nehlídal, nikdo nelovil ryby a nikdo nenaslouchal ptačímu zpěvu. Na zemi chyběl člověk.“*²³

2.4 Nejkrásnější báje a pověsti

Nejkrásnější báje a pověsti španělského autora G.P. Sevilly vypráví řecké, egyptské a římské mýty pro děti. Kniha začíná egyptským stvořením světa, představením hlavních bohů egyptské mytologie a poté přechází do řecké mytologie ke stvoření lidstva Prometheem. Po řeckých bájích následují Romulus a Remus a s nimi založení Říma. Kniha končí únosem sabinských dívek. Na konci každého příběhu si můžeme přečíst poznámku či dovysvětlení děje, ojediněle také narážku na jiné literární dílo. V těchto poznámkách se velmi často objevuje bohyně Athéna jako ochránkyně hrdinů.

---

²² VLADYKOVÁ, Věra. *Eduard Petiška - Bibliografie: soupis díla a literatury o něm 1939 - 30.6.1998*. Praha: Odeon, 1999, s. 14-15.

²³ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s 1.

„Příběh o trojském koni je proslulou bájí staré řecké historie a je velmi dobře popsán v Homérově Iliadě. Odysseova vchytralost a pomoc bohyně Athény přinesly možnost ukončit dlouhou válku, jejíž vyličení je i obrazem zápasu o kontrolu nad strategickým místem v důležité oblasti obchodu a cestování.“²⁴

V tomto případě je zajímavé, že se v knize píše o tom, že se trojský kuň objevuje v Homérově Iliadě. Ve skutečnosti to však není pravda, první zmínka o trojském koni se objevuje až v díle Odyssea.

Knihy je napsána záměrně tak, aby byla vhodná již pro mladé čtenáře. Při pádu Troje není zmíněno nic o vraždění obyvatel, autor popsal tuto událost takto:

„Pod rouškou tmy se ke břehu vrátilo řecké vojsko na lodích, bojovníci ukrytí v útrokách koně vystoupili a otevřeli brány města. Bojovalo se o každý dům, celou Troju zachvátil požár, až nakonec z ní zbyly jen ruiny. Trojská válka skončila a Řeky s bohatou kořistí čekal návrat domů.“²⁵

2.5 Série Percy Jackson a Olympané

Pětídílná série *Percy Jackson a Olympané* amerického autora Ricka Riordana, vypráví příběh chlapce z moderního New Yorku – Percyho Jacksona – který je polobožským synem lidské ženy a boha Poseidona. V této sérii se hlavní hrdina dozvídá, kým vlastně je, dostává se do tábora pro polobohy, podniká mnoho výprav se svými přáteli, bojuje s mytickými nestvůrami a zažívá nebezpečná dobrodružství, ve kterých často jen o vlásek uniká smrti. V prvním díle má Percy dvanáct let a s každým dalším dílem je o rok starší. Celá série je založena na prolínání moderního světa s tím mytickým, objevují se v něm bohové, nestvůry, Olymp, podsvětí i Poseidonův podmořský palác. Právě toto zasazení děje do moderního světa láká mladé čtenáře. Mimo to se může čtenáři líbit nezvyklý způsob vyprávění, kdy hlavní postava občas promlouvá ke čtenáři samotnému.

„Pochop, já nechtěl být polobohem. Pokud tuhle knížku čteš, protože máš podezření, že jsi taky něco takového, radím ti: okamžitě ji zavři. Uvěř té lži, kterou ti máma nebo táta o tvém narození napovídali, a pokus se vést normální život. Jestli jsi normální dítě a čteš to, protože to považuješ za výmysl, prima. Čti dál. Závidím ti, protože dokážeš věřit, že se nic z toho nikdy

---

²⁴ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 47.

²⁵ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 47.

nestalo. Ale pokud se na těchto stránkách poznáš – když ucítíš, jak se v tobě něco pohnulo – pak hned nech čtení. Mohl bys patřit mezi nás. A jakmile to jednou zjistíš, je jenom otázka času, než to vycítí i oni a přijdou si pro tebe. Potom neříkej, že jsem tě nevaroval.“²⁶

Autor se v této knižní sérii snaží mytické bytosti ozvláštnit tak, aby nebyly tak vážné a tajemné. V knize *Percy Jackson – Zloděj Blesku* tak například čtenář zjistí, že bůh vína Dionýsos má dovoleno pít pouze dietní colu. To má být trest seslaný jeho otcem Diem za to, že Dionýsos svedl jednu z lesních nymf, které měl vládce Olympu sám v oblibě.

Máchl rukou a na stole se objevil pohár, jako by se na chvilku sklonilo sluneční světlo a utkalo sklo ze vzduchu. Pohár se sám od sebe naplnil červeným vínem. Poklesla mi čelist, ale Cheirón ani nevzhlédl. „Pane D.,“ varoval ho, „vaše omezení.“ Pan D. se podíval na víno a předstíral, že je překvapený. „No páni.“ Vzhlédl k nebi a zvolal: „Staré zvyky! Pardon!“ Pan D. znovu mávl rukou a sklenice se proměnila v novou plechovku dietní coly.

Cheirón na mě mrkl. „Pan D. před nějakou dobou rozzlobil svého otce. Padla mu do oka jedna z lesních nymf, které měl zakázané.“ „Lesní nymfa,“ opakoval jsem a pořád zíral na plechovku dietní coly, jako by byla z jiného světa. „Ano,“ potvrdil pan D. „Otec mě moc rád trestá. Poprvé ta prohibice. Hrůza! Absolutně příšerných deset let! A podruhé – no, byla fakt moc pěkná a já ji nedokázal odolat – podruhé mě poslal sem. Na Vrch polokrevných. Letní tábor pro spratky, jako jsi ty. „Buď jim příkladem,“ nařídil mi. „Pracuj s mládeží, místo abys ji ničil.“ Cha! Moc nespravedlivé.“

„Vy jste Dionýsos,“ vykřikl jsem. „Bůh vína.“ Pan D. obrátil oči v sloup. „Jak se to dneska říká, Grovere? Říkají děcka ‚Bingo!‘?“ „Ano, pane D.“ „No tak tedy: Bingo! Percy Jacksone, myslel sis, že jsem třeba Afrodita?“²⁷

Percy Jackson – Zloděj Blesku

První díl z knižní série *Percy Jackson a Olympané* čtenáři představí dvanáctiletého Percyho Jacksona, chlapce trpícího hyperaktivitou s poruchou pozornosti, dyslexií a průšvihem téměř na každém kroku. Tomu se celý jeho život dějí nevysvětlitelné věci, kterým nerozumí do chvíle, kdy se jej pokusí zabít Minotaurus.²⁸ Když zjistí, kým doopravdy je, začíná chápat, že

²⁶ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson - Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013, s. 9.

²⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013, s. 80-81.

²⁸ Minotaurus je napůl člověk a napůl býk, uzavřen v Labyrintu. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 127.

existují bájní bohové, kteří plodí děti se smrtelníky. Těmto dětem se říká polobohové, mezi které patří i Percy. V Táboře polokrevných²⁹ je Percymu vysvětleno, že staří řečtí bohové jsou nyní v Americe, že se stěhují tak, jako se stěhuje ‚západní civilizace‘.

Myslíte tím, že řečtí bohové jsou tady? Jako... v Americe? “ „No jistě. Bohové se stěhují spolu s jádrem Západu. “ „S čím? “ „... S tím, co nazýváme ‚západní civilizace‘. “

„Bohové se prostě stěhovali, do Německa, Francie, Španělska, vždycky na čas. Jsou prostě tam, kde oheň³⁰ plane nejjasněji. Několik let strávili v Anglii. Stačí se podívat na architekturu. Lidé na bohy nezapomínají. Všude, kde za posledních tři sta let vládli, je vidíš na obrazech a jako sochy na nejvýznamnějších budovách. A jistě Percy, teď jsou samozřejmě u nás ve Spojených státech. Podívej se na náš symbol, Diova orla. Podívej se na sochu Prométhea v Rockefellerově centru, na řecké fasády vládních budov ve Washingtonu. Ať se ti to líbí, nebo ne – a věř mi, spousta lidí nebyla nadšena ani Římem – je teď srdcem tohoto plamene Amerika. Takže Olymp je tady. A jsme tu i my.“³¹ Později se Percy dozví, že Olymp se nachází nad mrakodrapem Empire State Building, díky své výpravě zjistí, že vstup do podsvětí je v Los Angeles atp.

Se svými přáteli Annabeth, dcerou Athény a Groverem – satyrem, zažijí v knize mnoho dobrodružství během cesty do podsvětí pro ukradený Diův mistrovský blesk. Utkají se s Gorgonou Medúzou, dostanou se na audienci k Hádovi do jeho paláce v podsvětí, Percy se utká v souboji jeden na jednoho s bohem války Áresem, a nakonec se jim podaří dostat se na Olymp a vrátit Diovi blesk, který představuje symbol jeho božské moci, těsně před vypuknutím války mezi Diem a Poseidonem. Tím válce zabrání a Percy se seznámí se svým otcem, bohem moří.

---

²⁹ Tábor polokrevných je smyšlené místo na Long Islandu, útočiště polobohů a také jejich výcvikový tábor. Hrdinové se v něm učí střelení z luku, bojování s mečem, létání na okřídlených koních – pegasech a spoustu dalších věcí, které jim mají pomoci v boji proti nestvůrám. Tato monstra na ně v okolním světě číhají na každém kroku. Tábor vede pan D. (bůh Dionýsos) a bájný kentaur (člověk, který je od pasu dolů hřeben) Cheirón. Viz RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013.

³⁰ Oheň západní civilizace je kolektivní vědomí, živá síla, která plane tisíce let. Bohové jsou s ním nedílně spojení, jsou jeho zdrojem, nemohou zmizet, dokud nezmizí celá západní civilizace. Oheň vzplál v Řecku, poté se přestěhoval do Říma spolu s bohy (Zeus – Jupiter, Afrodita – Venuše, Hádés – Pluto atd.), ti měli jiná jména, ale byli to ty stejné síly a stejní bohové. Viz RIORDAN, Rick. *Percy Jackson. Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013.

³¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013, s. 83-84.

Percy Jackson – Moře nestvůr

Druhý díl série *Percy Jackson a Olympané* začíná Percyho snem o tom, že jeho kamarád, satyr Grover, byl lapen a uvězněn a prosí Percyho o pomoc. Když se poté Percy probere a jde do školy, pokusí se ho v tělocvičně zabít skupina Laistrygonů,³² před kterými ho naštěstí zachrání jeho kamarád Tyson a kamarádka Annabeth. Poté se taxíkem, který řídily Graie,³³ dostaly do Tábora polokrevných, kde zjistili, že borovice, která kouzlem chránila tábor, je otrávená. V táboře je kvůli tomu pozdvižení a místo Cheiróna je vedoucím aktivit Tantalos.³⁴ Percy se proto musí vypravit spolu s Annabeth a Tysonem (o kterém zjistí, že je to také syn Poseidona, avšak jednooký Kyklop) do Moře nestvůr, které se nachází v Bermudském trojúhelníku, aby získali bájně zlaté rouno a u toho zachránili Grovera. Naštěstí, nebo naneštěstí je oba úkoly zavedou na stejné místo – na ostrov, který je domovem jednookého obra Polyféma.³⁵ Po cestě se utkají s hydrou,³⁶ plují na lodi řízené nemrtvými vojáky mezi Skyllou a Charybdou³⁷ a setkají se i s kouzelnicí Kirké.³⁸

Celá kniha hojně čerpá inspiraci z Odysseovy cesty z Troje a dobrodružstvími, která během své plavby zažil. Jako záporná postava se v knize objevuje polobůh Luke, syn boha Herma, snažící se oživit vládce Titánů Krona. Pro urychlení tohoto procesu se také snaží získat zlaté rouno.

---

³² Laistrygoni jsou kmen obřích lidožroutů, který rozbil část Odysseova loďstva při návratu z Troje a zabil spoustu jeho společníků. Viz SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 329.

³³ Graie neboli "tři stařeny" byly od narození šedivé a měly společně jen jedno oko a jeden zub. Ty jim vzal Perseus a nevrátil jim je, dokud mu neřekly, kudy se dostane k nymfám. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 69.

³⁴ Tantalos byl dříve přítelem bohů a byl vítán i na Olympu. Časem ale začal být pyšný, krásl jejich pokrm a nápoj (ambrozii a nektar) a sám se začal cítit bohem. Dokonce pozval bohy na hostinu a pokusil se jim předložit maso svého syna, kterého zabil a rozkrájel. Za trest je v podsvětí, stojí po kolena v jezeře, trápen hladem a žízní, nad hlavou mu visí krásné ovoce. Když se však pokusí napít či najíst, voda i ovoce mu před dlaněmi ustupují. Viz SASKA, Leo František. *Mythologie Řekův a Římanův*. V Praze: I.L. Kober, 1915, s. 13, 161.

³⁵ Polyfémos byl obrovský Kyklop, kterého Odysseus připravil o zrak poté, co se mu Polyfémos vysmál, odmítl dodržovat zákony bohů a lidí, uvěznil Odyssea s jeho společníky a začal je postupně pojídat. Žil na ostrově Kyklopů a byl synem boha Poseidona a nymfy Thoósy. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 353-354.

³⁶ Hydra je devítihlavé monstrum, po useknutí hlavy jí dorostou dvě další. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 87.

³⁷ Skylla a Charybdis jsou dvě nestvůry sídlící naproti sobě, jedna v moři, druhá na útesu nad ním. Námořníci se museli rozhodovat, jestli se nechají nasát Charybdou, která dokáže spolknout celou loď, nebo být sežráni šestihlavou Skyllou. V antice bylo přísloví pro vybírání si mezi dvěma špatnými možnostmi zvané „volba mezi Charybdou a Skyllou.“ Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 89.

³⁸ Kirké je kouzelnice žijící na ostrově, u kterého přistál Odysseus při návratu z Troje. Kirké proměnila polovinu jeho druhů ve vepře. SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 295.

Percy Jackson – Prokletí Titánů

Ve třetím díle série *Percy Jackson a Olympané* se Percy při záchranné akci utká s mantichorou,³⁹ před kterou je zachráněna skupina Lovkyň (nesmrtelná družina panen bohyně Artemis). Mantichora však unese Percyho kamarádku Annabeth. Poté se Percy spolu se svou kamarádkou Thálií, Lovkyněmi a dvěma zachráněnými dětmi dostanou zpět do Tábora polokrevných, kde se dozví, že bohyně Artemis byla také unesena. Percy má ve snu vizi, že jsou obě drženy na jednom místě. Proto se vypraví spolu s Thálií, Groverem, Biancou (jednou ze dvou zachráněných dětí, její mladší bratr Nico di Angelo zůstal v táboře) a lovkyní Zoe na cestu. Při své výpravě se utkávají s nemejským lvem,⁴⁰ nemrtvými kostěnými vojáky, erymanthským kancem⁴¹ i drakem Ladonem.⁴² Během jejich putování se Bianca obětuje, aby ostatní zachránila před kovovým obrem Talósem,⁴³ ale stojí ji to život. Nakonec skupina objeví Artemis i Annabeth na hoře Othrys zajmuté Titánem Atlassem a zlým polobohem Lukem, s jehož pomocí Atlas lstí přiměl Artemidu, aby za něj převzala na svá ramena tíhu oblohy. Nakonec se hrdinům podaří Atlase znovu uvěznit a zachránit všechny kromě Zoe, kterou Atlas zabil. Lukovi se podařilo uprchnout. Po návratu do Tábora polokrevných Percyho konfrontuje Nico di Angelo, vyčítá mu smrt své sestry a Percy zjišťuje, že Nico, který jej nenávidí a plný zármutku uteče, je synem boha podsvětí Háda.

Příběhy v tomto díle série jsou hojně inspirovány Heraklovými úkoly, které se snaží skupina hrdinů zvládnout i přes to, že nemají Heraklovu neuvěřitelnou sílu. Používají proto rozum a vychytralost, čímž jsou souborje s mytickými stvořeními o to záživnější a čtivější.

---

³⁹ Mantikora – lidožravý červený lev s lidskou tváří a ostny na konci ocasu, které v případě ohrožení dokáže vystřelit.

⁴⁰ Nemejský lev – obrovský neporanitelný lev, kterého Herakles zardousil silou svých paží. Kůži nemejského lva nepronikne žádná zbraň ani šíp. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 169.

⁴¹ Erymanthský kanec – veliký kanec žijící na svazích hory Erymanthu – Herakles ho musel chytit živého a přinést na ramenu do Mykén. Viz GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004, s. 662-664.

⁴² Drak Ladon – strašný stohlavý drak hlídající zlatá jablka v zahradě Hesperidek, večerních dívek, dcer noci. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 84, 111.

⁴³ Kovový obr darovaný Héfaistem králi Minóovi, aby strážil Krétu. SVOBODA, Ludvík, *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 602.

Percy Jackson – Bitva o labyrint

Ve čtvrtém díle série *Percy Jackson a Olympané* se takřka celý děj odehrává v bájném Daidalově⁴⁴ labyrintu. Ten se od doby svého budování rozpínal a rostl, sám od sebe a stejně jako bohové, Olymp a podsvětí je nyní v Americe. Během celé knihy je čtenáři po částech vyprávěn Daidalův život během toho, co se ve zrádném a nevyzpytatelném bludišti snaží hrdinové najít bájnou Daidalovu dílnu, která se údajně nachází v samém srdci labyrintu. Tento úkol jim však komplikuje nespočet monster a nestvůr lačnicích po krvi mladých hrdinů.

Na začátku knihy se Percy na prohlídce střední školy, na kterou má nastoupit, střetne s Empúsami,⁴⁵ které se vydávají za roztleskávačky, a pokusí se ho omámit a zabít. Když se potom Percy vrátí do Tábora polokrevných, zjistí, že Empúsy byly jeho nejmenší problém. Zlý polobůh Luke s armádou monster se chystá napadnout tábor a hledá způsob, jak proniknout přes jeho magické hranice. Když se Percy spolu s Annabeth propadnou v lese do díry, z které se vyklube chodba v Daidalově labyrintu, všem dochází, že pokud se o této chodbě dozví Luke a naučí se orientovat spletitým bludištěm chodeb, které se rozpínají pod celou Amerikou, dostane se spolu se svou obludnou armádou přímo do tábora a polobohové takřka nebudou mít šanci na přežití. Proto se Percy vypraví spolu s Annabeth, satyrem Groverem a kyklopem Tysonem na výpravu do labyrintu, ve kterém se pokusí najít dílnu jeho stvořitele. Po dlouhé cestě, na které se utkají s Géryonem,⁴⁶ sfingou,⁴⁷ Kampe,⁴⁸ Antaiem,⁴⁹ a spoustou dalších monster, dorazí až do Daidalovy dílny, kde se potkají s vynálezcem samotným, který přežil tisíce let pomocí robotických těl, která si vyráběl. Z té musí uletět pomocí mechanických křídel

---

⁴⁴ Daidalos byl athénský umělec, stavitel, vynálezce a myslitel. Postavil bájný labyrint, do kterého byl uzavřen Minotaurus. Za to, že prozradil Ariadně způsob, jak se v labyrintu pohybovat byl spolu se svým synem Ikarem držen v zajetí. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 47.

⁴⁵ Nestvůra z podsvětí, schopna měnit podobu, ve své vlastní podobě má jednu oslí nohu. V noci vycházela z podsvětí, brala na sebe různé podoby a snažila se svěst své oběti. Těm potom vysála krev a snědla jejich maso. Empúsy byly služebnice bohyně Hekaté. Dalo by se usoudit, že Empúsy byly inspirací pro legendy o upírech. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 113.

⁴⁶ Géryon je popisován jako obr s třemi těly a třemi hlavami, který má velká stáda dobytka. Ta mu hlídají obr Eurytión a jeho dvojhlavý pes Orthos. Viz SASKA, Leo František. *Mythologie Řekův a Římanův*. V Praze: I.L. Kober, 1915, s. 157.

⁴⁷ Sfinga – obluda s ženskou hlavou, lvím tělem, hadím ocasem a ptačími křídly. Viz GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004, s. 518.

⁴⁸ Kampe – Obluda s ženským tělem, spodní částí draka, dračími pařáty i ocasem, z nohou jí vyrůstají hadi, stejně tak z hlavy místo vlasů, na zádech má křídla. Ve válce mezi bohy a Titány byla žalářnicí Kyklopů a Hekatoncheirů (Storukých), kterou zabil Zeus, aby její vězně osvobodil. Ti mu a jeho bratrům darovali symboly jejich moci (blesk, trojzubec, přilbice). Viz RIORDAN, Rick. *Percy Jackson - Bitva o labyrint*. Praha: Fragment, 2013, s. 124-127.

⁴⁹ Antaios – Obr, syn Poseidona a Gaie, každého, koho potkal nutil k zápasu. Díky své matce čerpal sílu ze země a byl na ní tak neporazitelný. Z lebek padlých nepřátel stavěl chrám svému otci. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 25.

podobných těm, která Daidalos kdysi vyrobil. Poté musí pospíchat do tábora, kam se pomocí Ariadny nitě dostal Luke se svou armádou. Hrdinové nakonec zvítězí v bitvě o labyrint, po níž se objeví v táboře i Daidalos, který se rozhodne, že uzavře labyrint tím, že zemře. Jeho život je totiž spojen s životem labyrintu a dokud žije jeden, i druhý zůstává živ. Tento motiv známe například také z knih o Harry Potterovi (spojení Harryho a Voldemorta).

Percy Jackson – Poslední z bohů

V posledním díle série *Percy Jackson a Olympané* se hlavní hrdina dozví plné znění proroctví, které se jej týká a podle kterého má právě on rozhodnout svou volbou o osudu světa.

„Až polokrevného od Velké trojice pozná svět, a až přes nástrahy osudu oslaví šestnáct let, vše kolem upadne do spánku hlubiny bezedné a duši hrdiny pak čepel prokletá rozetne. Jedinou volbou v ten poslední jeho den na věky Olymp je spasen, či vyhlazen.“⁵⁰

Vzhledem k tomu, že Percy má své šestnácté narozeniny oslavit už za týden je všem v Táboře polokrevných jasné, že musí jednat, protože válka s Titány a jejich vůdcem Kronem se rychle blíží. Percy netuší, jak by se mohl s vládcem Titánů měřit, ale Nico di Angelo, s kterým se Percy i přes jejich nehezkou minulost spřátelil, mu navrhne řešení. Percy na sebe musí vzít Achillovu kletbu. Musí vyrazit do podsvětí, vykoupat se v řece Styx⁵¹ a stát se tak nezranitelným. Tak se také stane. Poté jede na Manhattan, kde se spolu s ostatními polobohy chystá na bitvu proti armádě Titánů. Hrdinové bojují proti obrovské přesile nestvůr, i Titánům samotným. Před bitvou k polokrevným přijde Prométheus,⁵² který je vyzve, aby se vzdali. Percy poté v epickém souboji jeden na jednoho porazí Titána Hyperiona.⁵³ Když se potom Kronos dostane až do trůnního sálu na Olympu, aby jej zničil, zatímco bohové bojují proti Týfónovi,⁵⁴ který se také chce dostat na Olymp a rozebrat ho kámen po kameni, Percy se s vládcem Titánů

---

⁵⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Poslední z bohů*. Praha: Fragment, 2013, s. 63-64.

⁵¹ Styx neboli řeka hrůzy, přísahají při ní bohové. Takováto přísaha je neporušitelná. V dětství v ní byl máčen Achilles, díky ní získal téměř nezranitelnost. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996.

⁵² Prométheus – Titán, stvořil člověka, daroval lidstvu oheň, učil je písmu, řemeslům, vědě, byl potrestán Diem – přikován ke skále, ke které létal denně orel a vykloval mu játra. Ta mu přes noc vždy znovu narostla. Nakonec byl vysvozen Héraklem. Viz SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 506.

⁵³ Hyperion – Titán vládnoucí světlem, syn boha nebes Urana a bohyně země Gaie, otec boha slunce Héliá, měsíční bohyně Selény a bohyně červánků Ěós. Viz ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 189.

⁵⁴ Týfón – syn Gaie a Tartara, nestvůra, která má sto dračích hlav chrlicích oheň, obrovská tak, že se pod ní samotná země prohýbá. Viz SLUŠNÝ, Jaromír. *Nejkrásnější řecké báje a pověsti*. Praha: XYZ, 2008, s. 22.

utká. Po napínavém souboji se nakonec bohům podaří porazit Tyfóna, polobohům Krona a proroctví se splní do posledního písmene, i když způsobem, jakým to nikdo nečekal.

3 Komparace vybraných motivů z řecké mytologie v intencionální literatuře pro děti a mládež

V této části bakalářské práce porovnáme vybrané motivy z řecké mytologie v intencionální literatuře pro děti a mládež. Komparaci budeme provádět z děl, která jsme představili v předchozí části této práce. Mýtus vždy nejprve představíme, načež porovnáme všechna díla, ve kterých se příběh objevuje.

3.1 Orfeus a Eurydika

Orfeus byl nejslavnějším hudebníkem a pěvcem řeckých bájí. Jeho téměř božskému zpěvu nedokázala odolat žádná bytost na zemi. I samotní bohové ho pro jeho nadání obdivovali. Melodie, kterou zpíval v jeho posluchačích probouzela pocity podle toho, zda byla veselá či smutná. Při svých cestách Orfeus potkal vodní vílu Eurydiku, se kterou se později oženil.

Tento mýtus je vyprávěn jen s malými rozdíly. Eduard Petiška Orfea představuje jako slavného pěvce z Thrákie, jehož hraní a zpěvu nikdo neodolal. V *Nejkrásnějších bájích a pověstech* je představen jako syn boha Apollona a múzy Kalliopé, čímž se vysvětluje, jak získal své magické hudební schopnosti. Alena Ježková V *Řeckých bájích* píše, že byl synem múzy Kalliopé, bůh Apollon jej podle ní pouze učil na lyru, nic o rodičovském vztahu neuvádí.

Rozdíl můžeme nalézt v příčinách Eurydičina uštknutí. *Nejkrásnější báje a pověsti* nám o Eurydičině smrti mnoho nepoví. „*Orfeus a Eurydika žili šťastně spolu, ale jednoho dne musel Orfeus odejít a Eurydika osaměla. Tu ji uštkl jedovatý had a ona zemřela.*“⁵⁵

Eduard Petiška nám okolnosti její smrti popsal takto: „... a Eurydika osaměla. V samotě zatoužila po zelených hebkých loukách, kde zurčí prameny a říčky. Tam bydlily v třpytivých vodách její družky, najády. Vzpomínala na ně a vzpomínala a usmyslila si, že je navštíví. Vyběhla ven a těšila se, jak své přítelkyně překvapí. Pospíchala nejkratší cestou loukami. Tu jí v noze prudce zabořilo a bodavá bolest se jí rozlila po celém těle. Pohlédla na zem a spatřila mihnout se travinami jedovatého hada. Ve mdlobách klesla na louku. Hadí jed byl krutý, zastavil jí srdce. Eurydika zemřela a neprobudil ji ani pláč jejích družek, vodních víl, ani Orfeovo zoufalství, když se s ní zase shledal.“⁵⁶

⁵⁵ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 30.

⁵⁶ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 7.

Oproti tomu Alena Ježková nám podává tento příběh jinak. Když se Orfeus vydával na cestu, Eurydika ho část cesty doprovodila. Při jejich loučení svého milého prosila, aby se vrátil brzy stejnou cestou, kterou vyrážel, bude jej na ní očekávat. Když se blížil čas pěvcova návratu „... Eurydika vyběhla na známou pěšinu a samou radostí víc tančila, než kráčela. Najednou jí nohou projela ostrá bolest, uskočila, ale pozdě. Uštkl ji had, který se vyhříval v suché trávě. Eurydika padla na zem a ještě stačila zavolat: „Orfee, můj drahý Orfee...!“ Potom ji srdce sevřel hadí jed a zemřela.“⁵⁷

V každém případě Eurydiku uštknul had, okolnosti její smrti se však v žádném z děl neshodovaly. Následující část mýtu o Orfeovi a jeho lásce je téměř totožná. Orfeus se vypraví na západ do podsvětí, a každý, kdo slyší jeho srdcervoucí zpěv k němu pocítí lítost. To platí pro tříhlavého psa Kerbera, převozníka mrtvých Charona, a dokonce i pro vládce mrtvých, boha Háda. Ten vyhoví Orfeově prosbě a dává mu jeho milovanou Eurydiku pod podmínkou, že se na ni celou cestu z podsvětí Orfeus ani jedinkrát neotočí. I přes svou lásku, nebo právě pro ni, však Orfeus nedodrží slib, ohlédne se na svou milou a ta se mu rozplyne před očima, čímž o ni přijde podruhé. Když se zlomený po sedmi dnech dostane z podsvětí, má jeho žalostný zpěv takovou moc, že se i stromy dají do pohybu a okolo Orfea se rozroste les.

Následuje Orfeova vražda. Tu spáchají ctitelky boha Dionýsa, někdy zvaného Bakchus, které neovládne moc Orfeova zpěvu, protože jejich poblouznění vínem je silnější.

3.2 Daidalos a Ikaros

Příběh o geniálním vynálezci Daidalovi, jeho synu Ikarovi a jejich nešťastném osudu je jeden z nejznámějších mýtických příběhů vůbec. Přesto je však vyprávěn různě.

V díle *Staré řecké báje a pověsti* Eduard Petiška začíná příběh Daidalovým životem v Athénách, vypráví o jeho nádherných stavbách a sochách. Také o tom, že byl na každém kroku obklopen učedníky. „Často bylo Daidala vidat mezi sloupy rozestavěných chrámů, obklopeného houfem učedníků z nejvznešenějších athénských rodin. Ale nejchytřejší z jeho učedníků neměl vznešené a mocné rodiče. Nejnadanějším byl chudý syn Daidalovy sestry Talós. Zatímco ostatní chlapci měli po otcích zvučná a slavná jména, Talós dovedl své jméno proslavit sám.“⁵⁸

---

⁵⁷ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 26-27.

⁵⁸ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 46.

Oproti tomu Alena Ježková vypráví: „*Tajemství svého umění Daidalos dobře střežil a do své dílny nepřijímal žádné učedníky. Jen jeho sestra ho uprosila, aby k sobě vzal jejího syna, který se jmenoval Talos.*“⁵⁹ Ve své interpretaci Ježková ukazuje, že se Daidalos bál toho, že by mohl přijít někdo lepší, než je on sám již delší dobu, proto nepřijímá žádné učedníky. V Petiškově díle je proto jeho čin vedený žárlivostí a ctižádostí o to horší.

Rick Riordan na rozdíl od Petišky a Ježkové nepoužívá ve svém díle *Percy Jackson – Bitva o labyrint* jméno Talos, ani Tálós. Používá jméno Perdix. „*Nazdar, Perdixi,*“ odpověděl stařec, ale znělo to chladně. „*Už jsi hotov se svými úkoly?*“ „*Ano, strýčku. Byly lehké!*“ Daidalos se zamračil. „*Lehké? Problém, jak vyhnat vodu do kopce bez pumpy, ten byl lehký?*“ „*Ale ano! Podívej se!*“ Chlapec složil bedničku a probíral se věcmi v ní. Vylovil pás papyru a ukázal starému vynálezci nějaké nákresy a poznámky. Mně to nic neříkalo, ale Daidalos neochotně přikývl. „*Aha. To není špatné.*“ „*Králi se to moc líbilo!*“ pochlubil se Perdix. „*Že prý budu možná chytřejší než ty!*“ „*Doopravdy?*“ „*Ale já tomu nevěřím. Jsem tak rád, že mě matka poslala studovat k tobě! Chci se naučit všechno, co umíš.*“ „*Ano,*“ zamumlal Daidalos. „*Takže až umřu, zaujmeš moje místo, co?*“⁶⁰ I zde vidíme, že Daidalos nebyl synovcovým talentem nijak nadšen. Proto se ho rozhodl ve všech vybraných dílech odstranit z cesty a způsobit jeho smrt.

V případě jména Daidalova synovce není zcela jasné, jak se chlapec jmenoval. Někteří autoři uvádí jméno Talos,⁶¹ Talós,⁶² nebo Perdix (popřípadě Perdix i Talós).⁶³ Někdy se uvádí, že Perdix byla Daidalova sestra, která měla za syna právě Talóse, který se před svou smrtí neproměnil do čejky, jak píše například Eduard Petiška ve *Starých řeckých bájích a pověstech* - „*Bohyně Athéna zachytila padajícího chlapce, kterého si pro jeho chytrost a pílí oblíbila. Zachytila ho v letu a proměnila jej v ptáka, v čejku.*“⁶⁴ - ale do koroptve, právě kvůli jeho matce (Perdix = křepelka).⁶⁵ Jinde se můžeme dočíst, že Talós byl kovový obr, darovaný bohem Héfaistem králi Minóovi.⁶⁶

⁵⁹ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 40.

⁶⁰ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Bitva o labyrint*. Praha: Fragment, 2013, s. 188.

⁶¹ SASKA, Leo František. *Mythologie Řekův a Římanův*. V Praze: I.L. Kober, 1915, s. 196.

⁶² ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 404.

⁶³ FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 153.

⁶⁴ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 47.

⁶⁵ GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004, s. 438.

⁶⁶ SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973, s. 602.

Petiška, Ježková i Riordan se ve svých verzích tohoto mýtu shodují, že Daidalos zapříčinil smrt svého talentovaného synovce. Po ní uprchl z Athén na Krétu.

V *Nejkrásnějších bájích a pověstech* se autor příběhu Daidalova synovce zcela vyhnul, nejspíše proto, aby mladým čtenářům nebyl takto zlý Daidalův čin vyprávěn. Příběh začíná tím, že proslulý umělec Daidalos byl pozván na Krétu králem Mínosem, kterému má postavit bludiště ve sklepení paláce. Všechna porovnávaná díla se shodují, že Daidalos na Krétě postavil labyrint, který měl být domovem bájného Minotaura. Poté byl držen na Krétě, aby nemohl odplout. Proto po čase zhotovil pro sebe a svého syna Ikara křídla, díky nimž se jim podařilo uprchnout.

V díle *Percy Jackson – Bitva o labyrint* vyčítá král Mínos Daidalovi smrt Minotaura a útěk své dcery Ariadny. Proto je Daidalos spolu se svým synem držen přímo v centru bludiště, kde si Daidalos zřídil svou dílnu.

„Nechal jsi uniknout mou dceru, starče. Mou ženu jsi dovedl k šílenství. Zabil jsi mi nestvůru a kvůli tobě jsem teď pro smích celému Středomoří. Nikdy mi neunikneš! ... Tolik miluješ to své bludiště,“ pokračoval král, „že jsem se rozhodl tě tady nechat. Tohle bude tvoje dílna. Vyrobíš mi nové divy. Pobavíš mě. Každé bludiště potřebuje nestvůru. Ty budeš ta moje!“⁶⁷

Zbytek mýtu má ve všech porovnávaných dílech podobný děj. Daidalovi se s Ikarem podařilo uprchnout, Ikarus neuposlechne svého otce a zřítí se do moře, kde umírá. Petiška, stejně jako Ježková na konci příběhu uvádí, že moře vyplavilo Ikarovo tělo. Daidalos ho vlastnoručně pohřbil na ostrově, který se jmenuje Ikaria. V obou případech se Daidalovi na konci příběhu ukazuje čejka, aby mu připomněla jeho pokus o vraždu vlastního synovce.⁶⁸ Tím oba autoři nejspíše poukazují na to, že Ikarova smrt byla trestem za hrozný skutek, který se Daidalos pokusil spáchat.

---

⁶⁷ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Bitva o labyrint*. Praha: Fragment, 2013, s. 75, 146.

⁶⁸ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 48. Taktéž JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 48.

3.3 Bellerofontes

Příběh Bellerofonta, vnuka Sisyfova,⁶⁹ je velmi známý, přesto je mladým čtenářům vyprávěn v několika verzích. Na začátku tohoto mýtu je vždy hrdina donucen uprchnout z vlasti kvůli vraždě, o níž není jasné, zda ji opravdu spáchal. Dostává se do království, jemuž vládne král Proitos, kde si získává náklonnost celého dvora. Poté však musí kvůli královně, která v něm našla zalíbení, odejít ke králi Iobatovi, kterému má předat rozkaz k vykonání vlastní popravky. V *Nejkrásnějších bájích a pověstech* je psáno: „... jakmile ho však Proitova mladá manželka obvinila, že ji urazil, chtěl se král Bellerofonta zbavit.“⁷⁰ Iva Peřinová v *Zápiscích křídlem a kopyty* však stejně jako Petiška vypráví, že pravý důvod byla Bellerofontova neopětovaná náklonnost ke královně. Ta ve *Starých řeckých bájích a pověstech* obvinila Bellerofonta z plánované zrady a vraždy krále, v *Zápiscích křídlem a kopyty* zase z vraždy jí samotné, pročež ho král vyslal s rozsudkem o jeho smrti k Iobatovi.

U Iobatova dvora se však hrdina dočkal vřelého přivítání a brzy se stal velmi oblíbeným. Ve chvíli, kdy král zjistil, s jakým vzkazem Bellerofontes přišel, ho pro jeho oblíbenost nechtěl nechat popravit. Vyslal ho proto bojovat s chimérou. Tu s pomocí okřídleného koně Pegase (hlavní postavou a vypravěčem knihy *Zápisky křídlem a kopyty*) hrdina porazí a díky tomu se po návratu ožení s Iobatovou dcerou a stane se králem.

Zajímavé je, jak se různí popis chiméry či chimairy napříč nejen vybranými díly, ale také v encyklopediích antické mytologie. Většina děl se v tomto ohledu shoduje, že tato nestvůra měla tři hlavy. Rick Riordan v díle *Percy Jackson – Zloděj blesku* popisuje chiméru takto: „... měla lví hlavu, hřívu se zaschlou krví, tělo a kopyta obří kozy a místo ocasu hada, třímetrového chřestýše, který jí vyrůstal přímo z chlupatého zadku.“⁷¹ V jeho popise tudíž měla chiméra hlavy dvě – lví a hadí – přičemž z kozy měla jen zadní část těla. Stejný popis se objevuje také v *Nejkrásnějších bájích a pověstech*.

Petiška, stejně jako Peřinová však tuto bestii popisují jako trojhlavou. Lví hlava je stejná, z kozí části těla však vyrůstá také kozí hlava a zadní část těla není hadí, nýbrž dračí, stejně jako třetí hlava. V *Zápiscích křídlem a kopyty* byla chiméra popsána následovně.

---

⁶⁹ Sisyfos – za své smrtelné skutky, kterými se protivil bohům, byl po smrti potrestán – musí valit v podsvětí balvan na velikou horu. Když už je skoro na vrcholku, vždy mu kámen ujede a sjede ze skály opět až dolů, a tak pořád dokola. Viz GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004, s. 297-300.

⁷⁰ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 40.

⁷¹ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013, s. 226.

„... zepředu necelý lev se lví hlavou a zezadu necelý drak s dračí hlavou. A mezi tím to byla necelá koza, takže kozi hlava vyrůstala obludě tam, kde mají obyčejné obludy hřbet. A drak musel za lvem vlastně couvat, nebo si to vyměnili a couval lev a do toho jim uprostřed poskakovala ta necelá koza a vyhazovala svá dvě kopytka. Mělo to celkem šest noh po třech různých párech.“⁷²

V tomto případě jde spíše o snahu vytvořit popis obludy tak, aby nepůsobila pro nejmenší čtenáře příliš strašidelně, ale naopak i trochu vtipně.

Staré řecké báje a pověsti nevypráví přesně, jak byly hlavy po těle chiméry rozloženy.

„Vepředu vypadala jako lev, vzadu jako drak a uprostřed se podobala divoké koze. I hlavy měla tři: lví, kozi a dračí.“⁷³

Zde popis působí více tak, jako by z přední části těla vedle sebe vyrůstaly všechny tři hlavy. V případě těchto dvou děl mohla chiméra chrlit oheň ze všech tří hlav, za což nejspíše mohl i fakt, že zde je místo hadí části těla tělo dračí.

Jak již bylo zmíněno výše, knihy zabývající se řeckou mytologií se v popisu chiméry také zcela neshodují. Někdy je popsána jako nestvůra s hlavou lva, tělem kozy a hadím ocasem (*Řecké mýty, Encyklopedie antiky*), jindy jako kombinace lva, divoké kozy a draka, která má tři hlavy chrlící oheň (*Bohové a hrdinové antických bájí, The Myths and Legends of Ancient Greece and Rome*), nebo nestvůra s hlavou lví, kozi a hadí, vepředu byla lví, uprostřed kozi, vzadu hadí (*Encyklopedie antické mytologie*).

Král Bellerofontes se po čase rozhodl, že chce na svém okřídleném koni doletět na Olymp. Jeho pýcha a pocit, že se může měřit s bohy však znamenaly jeho konec. Pegas, hlavní postava a vypravěč v díle *Zápisky křídlem a kopyty* popisuje let na Olymp takto: „Pýcha předchází pád... Odpusť mi, já to tak nechtěl... Prudce jsem sebou škubnul a Bellerofon se mě pustil. Padal pomalu a dlouho do močálu.“⁷⁴

„Pegasos se takovému úmyslu vzepřel. Ve výšce se vzepjal a shodil domýšlivého jezdce se hřbetu. Bellerofontes prolétl vzduchem a dopadl do bažiny. Zachránil si tak sice život, mezi

⁷² PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 65.

⁷³ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 54.

⁷⁴ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 101.

lidmi se však už neukázal. Styděl se před bohy i lidmi, bloudil v pustinách a v pustinách našel i smrt. ⁷⁵

I z této ukázky může čtenář jasně vidět, že pýcha předchází pád.

3.4 Tantalos

Příběh Tantalů, Diova smrtelného syna, je dalším z příběhů, ve kterých pýcha a ctižádost dohnaly smrtelníka k tomu, aby se sám začal pokládat za boha. Tantalos byl králem bohaté země, která se, stejně jako on, těšila přízni bohů. Dokonce směl usdat s bohy u jejich tabule, popíjet jejich božský nektar a pojídat ambrózi. To mu však nestačilo. Sám se začal zvát bohem, kradl nektar a ambrózi, a dokonce křivě přísahal a odvolával se na vševědoucnost bohů, kteří, pokud by lhal, by ho přeci jistě potrestali.

Zašel dokonce tak daleko, že si chtěl božskou vševědoucnost otestovat. Dopustil se odporného zločinu – zavraždil vlastního syna Pelopa. Toho poté nechal naservírovat bohům jako pochoutku na hostině, kterou pro ně uspořádal.

„Tuze rád bych vyzkoušel tu vaši – s prominutím – údajnou vševědoucnost. Chtěl bych se s vámi vsadit, že neuhodnete, z čeho je můj dezert připraven.“ ⁷⁶

Bohové však dobře věděli, čeho se zlý Tantalos dopustil.

„Zeus i ostatní bohové se jídla ani nedotkli, neboť věděli, že Tantalos znovu zkouší, jsou-li vševědoucí.“ ⁷⁷

Tato část vyprávění z *Nejkrásnějších bájí a pověstí* se však neshoduje s verzí Eduarda Petišky, ani s verzí podanou v *Zápiscích křídlem a kopyty*. V obou případech se Déméter jako jediná v zamyšlení chopila kusu masa a snědla jej.

„Pouze Demeter, která byla díky svému žalu od počátku hostiny zcela apatická, hrábla rukou do hrnce, vyndala z něj nějakou kost a začala ji bez zájmu zdvořile ohlodávat.“ ⁷⁸

---

⁷⁵ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 55.

⁷⁶ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 42.

⁷⁷ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 23.

⁷⁸ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 43.

„Démétér, bohyně rolnictví, snědla v zamyšlení kousek předloženého pokrmu, ale ostatní bohové zděšeně vyskočili od tabule.“⁷⁹

Je zřejmé, že požívání lidského masa bylo v *Nejkrásnějších bájích a pověstech* vynecháno záměrně, jako pokus o zlehčení už tak velmi brutálního činu. Představa, že otec zavraždí a rozporcuje vlastního syna je pro dětské čtenáře velmi brutální, a to i přes trest, který mu Zeus za jeho zločin vymyslel.

Tantalův trest je ve všech porovnávaných dílech stejný – za své hříchy musí snášet trojí muka. Neuhasitelnou žízeň, ukrutný hlad a strach z balvanu, který se na něj může kdykoli zřítit. Tato muka jsou popisována takto:

„... *Tantalos musí stát v průzračné vodě, ale nesmí uhasit žízeň. Kdykoli se nahne, aby se napil, promění se voda v písek. Před sebou má Tantalos podnosy s lákavými šťavnatými pomeranči, hruškami a fíky a voňavé trsy hroznů. Nemůže si je však vzít, protože je připoután a nedosáhne na ně. A také cítí věčný strach, protože nad ním visí obrovský balvan a stále hrozí, že spadne.*“⁸⁰

Eduard Petiška popisuje Tantalova muka téměř stejně, jediný rozdíl je v tom, že v jeho verzi mýtu ovoce roste na dosah ruky na větvích stromu.

„*Na dosah roste na větvích nádherné ovoce, a Tantalos nemůže utišit mučivý hlad. Jakmile vztáhne ruku po hrušce, fíku nebo granátovém jablku, zvedne náhlý vítr větve a ovoce zmizí do výšky.*“⁸¹

V knize *Percy Jackson – Moře nestvůr* se Tantalos objevuje v části příběhu. Je přiveden z podsvětí na svět, i přesto však musí snášet svůj trest jako kletbu.

„*Tantalos hrábl po sklenici, ale ta před ním couvla dřív, než se jí stačil dotknout. Pár kapek piva se vylilo a Tantalos se je pokusil nabrat prsty, ale kapky se odkutálely jako rtuť, než se k nim přiblížil. Zavrčel a obrátil se k talíři s masem. Vzal si vidličku a pokusil se nabodnout kus hovězího žebra, ale talíř se rozběhl po stole a odlétl až na jeho konec, přímo do uhlíků v koši na oheň.*“⁸²

⁷⁹ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 16.

⁸⁰ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 23.

⁸¹ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 17.

⁸² RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Moře nestvůr*. Praha: Fragment, 2013, s. 72.

Pegas v *Zápiscích křídlem a kopyty* vypráví, že Tantalovi voda pod rukama kouzlem mizela. Nad sebou měl i zde ovocný strom.

*„Před jeho rukama však větve hbitě uskakovaly do stran, vyskakovaly do výšky a unikaly jako při nějakém laškování. Konečně se strom smiloval, nabídl mu jednu z větví, ale v tom muž zařval hrůzou, protože se vratká hora naklonila až k němu a zdálo se, že ho zamáčkne.“*⁸³

V této verzi Ivy Peřinové Tantalos pravděpodobně trpí nejvíce, protože v případě, kdy má okovy a před ním leží tácy plné jídla, je mu jasné, že na ně nikdy nedosáhne. Ve *Starých řeckých bájích a pověstech* a *Percy Jacksonovi* má jídlo na dosah, a i přes svou snahu ví, že se jej nikdy nedokáže dotknout, protože mu na poslední chvíli uteče. V *Zápiscích křídlem a kopyty* však dosáhne vítězství (strom mu nakonec nabídl jednu ze svých větví) jen proto, aby hned v příštím okamžiku opět šílel strachy z padající skály nad sebou a jídla se přece jen nedočkal.

3.5 Prometheus a Pandora

Prometheus, stvořitel lidského pokolení byl Titán, který celý svůj život zasvětil tomu, aby stvořil, vychoval a učil lidi tak, aby mohli žít, prosperovat a vzkvétat.

*„Postava tohoto Titána je jedním z nejcennějších výtvorů řecké mytologie: jako zosobnění odvahy a vytrvalosti, hrdého vzdoru a odporu k starým řádům, lásky k svobodě a lidumilnosti patří mezi nejstarší a přitom stále živé symboly boje za pokrok a štěstí lidstva.“*⁸⁴

V *Řeckých bájích* Alena Ježková vypráví, že Prometheus, spolu s jeho bratrem Epimetheem, měl za úkol zkrášlit a obdarovat vlastnostmi živé tvory, které bohové vytvořili z hlíny a ohně. Epimetheus chtěl tyto tvory upravit sám a se svolením svého bratra jim rozděloval vlastnosti.

*„Jedněm dal sílu, druhým rychlost, malickým tvorům udělal křídla a jiné zas nechal vyrůst, některým daroval kopyta, dalším ostré drápy a zuby, zbývajícím přidal hustou srst či pevný krunýř. Některým určil za potravu maso, jiným trávu nebo ovoce ze stromů. Tak zajistil každému ze živočichů ochranu a sílu přežít.“*⁸⁵

---

⁸³ PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětí i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004, s. 126.

⁸⁴ ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996, s. 365.

⁸⁵ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 15.

Epimetheus tedy takto stvořil zvířata, na obdarování lidí mu však nic nezbylo. Když to zjistil jeho bratr, rozhodl se jich ujmout sám a učil je pěstovat si potravu, stavět si obydlí, chovat zvířata, ukázal jim různá řemesla a umění.

Staré řecké báje a pověsti stejně jako *Nejkrásnější báje a pověsti* tento mýtus podávají čtenářům jinak. Příběh se v případě těchto knih nezmiňuje o Epimetheovi, Prometheus sám bez božské pomoci stvořil z hlíny a vody sochu člověka, které bohyně Pallas⁸⁶ Athéna vdechla život. Poté Prometheus stejně jako v *Řeckých bájích* učil lidi všem potřebným věcem jako lovu, pěstování, řemeslům, stavění zařízení pro ulehčení práce (povozy, lodě), těžbě v podzemí i léčení ostatních.

Po tom, co se Prometheus pokusil oklamat boha Dia, který si vybíral, jaké oběti budou lidé bohům dávat, se Zeus rozhodl vzít lidem za trest oheň. Jen v *Nejkrásnějších bájích a pověstech* lidé žili bez ohně ještě předtím a neznali jej vůbec. Prometheus se ve všech třech dílech tajně na Olympu v Diově paláci zmocnil uhlíků, které poté na zemi daroval lidem.

„S ohněm se vesele vrátil zpátky k lidem. Přinesl jim, po čem tolik toužili. Zase se pozvedly plameny na lidských ohništích i v dílnách a vůně vařených pokrmů a pečeného masa stoupala k nebesům a dotkla se i nosu vládce bohů. Zeus shlédl na zem a spatřil kouř stoupající z komínů. Rozhněval se zlým hněvem bohů.“⁸⁷

Diův hněv pocítili všichni lidé velmi brzy a poznamenal je na celou dobu existence lidstva. Zeus nechal Hefaista, aby zhotovil sochu dívky, Afroditu, aby jí dala půvab, Athénu, aby jí dala šaty a Herma, aby jí daroval hlas.

„Zeus jí vdechl život a dal jí jméno Pandora, řecky „plná darů“. Vložil Pandoře do náruči zlatou skříňku a poslal ji Epimetheovi jako nevěstu.“⁸⁸

Epimetheus byl Pandorou přes rady svého bratra okouzlen. Zvědavě ji vyzval, aby otevřela skříňku, kterou přinesla. Pandora ho uposlechla.

„Se strašným kvílením, hřmotem a nářkem vyletěly ze zlaté schránky nemoci, bolesti a trýzně, bída a utrpení. V mžiku se rozlétly po celém světě, který takové zlo dosud nepoznal.“⁸⁹

---

⁸⁶ Pallas znamená hrdinná panna, bylo to jedno z Athéniných přízvisek. Viz FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996, s. 36.

⁸⁷ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 2.

⁸⁸ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 15.

⁸⁹ JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 16-19.

„Se svištěním, kvilením a nářkem vylétly ze zlaté schránky nemoci, bolesti, bída a strasti, zakroužily nad domem a rozletěly se po celém světě, jenž doposud neznal nic z takového zla.“⁹⁰

Petiška a Ježková popisují příběh Pandory takřka totožně. Poté, co vše zlé ze skřínky vyletí se Pandora poleká a skřínku zavře, ale pozdě, vše zlé již bylo venku a uvnitř zůstala jen naděje.

V *Nejkrásnějších bájích a pověstech* je tato část příběhu vyprávěna jinak: „... žena Prometheova bratra Pandora jednou přes božský zákaz otevřela skříňku, v níž byly skryty nemoci, zlo, závist a strádání. Všechna bída světa se rozletěla světem a od té doby škodí lidem.“⁹¹ Zde se nejedná o Diův trest, neboť Pandora otevřela skříňku kvůli své zvědavosti.

Pandořin příběh velmi hezky zakončila Alena Ježková:

„Od těch dob provází lidský život bolest a trápení. Když je však nejhůř, slabou jiskřičkou zasvitne naděje, k níž se lidé upínají.“⁹²

Prométheus se trestu také nevyhnul. Celá staletí byl přikován ke skále a orel mu každý den vykloval játra, která mu přes noc znovu dorůstala. Osvobodil ho až Herakles. Prometheus poté podle Petišky i Ježkové musel navždy nosit prsten s kamenem ze skály, ke které byl připoután.

V knize *Percy Jackson – Poslední z bohů* jsou v příběhu místo orla supové. Když se s Prometheem potkal Percy, Titán mu v jejich rozhovoru řekl toto:

„Jsem Prométheus.“

To mě tak překvapilo, že jsem si s ním tou rukou ani nedokázal potřást.

„Ten, co ukradl oheň? Ten přikovaný ke skále se supy?“

Prométheus sebou škul. Pohladil si škrábance na tváři. „Prosím, o supech nemluv. Ale máš pravdu, ukradl jsem bohům oheň a dal ho tvým předkům. Na oplátku mě nekonečně milosrdný Zeus nechal připoutat řetězy ke skále a navěky mučit.“

„Ale –“

⁹⁰ PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006, s. 2.

⁹¹ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 13.

⁹² JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. V Praze: Albatros, 2009, s. 19.

„Jak jsem se osvobodil? Udělal to Hérakles, už hrozně dávno. Takže chápeš, že mám pro hrdiny slabost. Někteří z vás dokážou být docela slušní.“⁹³

Příběh Promethea a Pandory zakončil Perez-Sevilla v *Nejkrásnějších bájích a pověstech* takto: *„Bohové jen neradi ztrácejí své výhody. Oheň, který Prometheus lidem daroval, byl mimořádným darem. Však také trest, který Promethea stihl, byl mimořádně krutý, i když ne věčný. Tajemství Pandořiny skříňky je nejen symbolem lidské zvědavosti a snad i lehkomyšlnosti, ale i časté potměšilosti božích úradků⁹⁴ a činů.“⁹⁵*

Shrnutí

Dozvěděli jsme se, že autoři všech vybraných knih upravili svá díla tak, aby byla vhodná pro mladé čtenáře.

V příběhu o pěvci Orfeovi a jeho milované Eurydice jsme porovnávali okolnosti Eurydicičina uštknutí, které bylo příčinou její smrti a Orfeova žalu.

Daidalos a Ikaros ukázali, že i jedna z hlavních postav v jejich příběhu může být v různých dílech velmi rozličná a že autoři se občas neshodnou ani na jejím jméně. A přesto, že rozdíl mezi čejkou a křepelkou by někomu mohl přijít nepatrný, rozdíl mezi jmény Perdix a Talos bude jistě pro každého patrný na první pohled.

Bellerofontes spolu s Pegasem by také viděli rozdíl v tom, zda měla chiméra jednu hlavu, dvě nebo tři. Také jestli byla z části had, nebo drak a jestli měla čtyři nebo šest nohou. Přesto nám tuto nestvůru popsal každý z autorů ve své interpretaci mýtu jinak.

Pelopa, syna zlého krále Tantalů by jistě zajímalo, jestli mu Démétér snědla kus těla, nebo jestli zůstalo vcelku. Jeho otec Tantalos by samozřejmě chtěl vědět do detailu, jak vypadají jeho doživotní muka, přestože by jim nikdy neunikl.

A nakonec stvoření lidstva. To je něco, nad čím si lámou hlavu miliony lidí tisíce let. Vděčíme za něj bohům, Prometheovi, jeho bratru, nebo něčemu zcela jinému?

---

⁹³ RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Poslední z bohů*. Praha: Fragment, 2013, s. 163.

⁹⁴ Boží úradek = dokonale moudrý božský úmysl

⁹⁵ PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006, s. 13.

Závěr

Cílem této bakalářské práce byla komparace motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů pro děti a mládež. V první části práce jsme vymezili základní pojmy mýtus a mytologie. Poté jsme představili knihy, se kterými jsme při porovnávání pracovali. Po představení jednotlivých knih následovala komparace vybraných mytologických motivů.

Vybrali jsme několik mýtů a porovnávali napříč díly, jak je jednotliví autoři vyprávěli. V příběhu o Orfeovi a Eurydice jsme se zaměřili na příčinu Eurydičiny smrti a to, jak ji vybraní autoři líčí.

Příběh o Daidalovi a jeho synu Ikarovi jsme začali géniovým životem v Athénách zakončeným krutou vraždou vlastního synovce. Právě u něj jsme se zaměřili na rozdíly mezi jednotlivými díly a tím, jak se v nich chlapec jmenuje – autoři se neshodli, zda Talos, Tálós nebo Perdix. Tato jména jsme srovnali s encyklopediemi antické mytologie a zjistili jsme, že ani ty v tomto případě nejsou zajedno. Komparaci jsme v případě tohoto mýtu zakončili Ikarovou smrtí.

Třetím vybraným mýtem byl Bellerofontes, který s pomocí okřídleného koně Pegase skolil chiméru. Na tu jsme se zaměřili a rozebrali jsme, jak ji autoři vykreslili. I zde jsme došli k závěru, že v popisu této nestvůry se neshodnou vybraní autoři ani encyklopedie mytologie. Z příběhu o Bellerofontovi vyplynulo, že pýcha předchází pád, jak se ukázalo na konci mýtu.

Podobně jako u Bellerofonta, i v příběhu o Tantalovi byly hlavním motivem pýcha a ctižádost, které přiměly tohoto krále k vraždě vlastního syna. Toho nechal Tantalos upéct a naservírovat bohům, aby mohl dokázat, že nejsou vševědoucí. V tom se však mýlil a trest, který jej za tento zločin stihl tomu odpovídal. Byla jím trojí muka, která jsme rozebrali a porovnali, jak je který z autorů popsal.

Poslední porovnávaná báje je o Titánu Prometheovi, který měl být stvořitelem lidského pokolení. Mezi díly vybraných autorů jsme však našli neshody v tom, zda to byl právě Prometheus, kdo stvořil lidstvo, nebo zda to byli bohové a Prometheus lidi pouze učil. Nakonec jsme porovnali, jak jednotliví autoři vyprávěli příběh o Pandořině skříňce, symbolu lidské zvědavosti.

Seznam pramenů, literatury a internetových zdrojů

Primární literatura

PEŘINOVÁ, Iva. *Zápisky křídlem a kopyty: události pozemské i nadpozemské, podsvětní i podmořské, bájným koněm zaznamenané*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01421-1.

JEŽKOVÁ, Alena. *Řecké báje*. Praha: Albatros, 2009. ISBN 978-80-00-02413-4.

PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006. ISBN 978-80-7360-595-7.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Zloděj blesků*. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978- 80-253-1976-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Moře nestvůr*. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978- 80-253-1720-4.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Prokletí Titánů*. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978- 80-253-1723-5.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Bitva o labyrint*. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978- 80-253-1721-1.

RIORDAN, Rick. *Percy Jackson – Poslední z bohů*. Praha: Fragment, 2013. ISBN 978- 80-253-1722-8.

PÉREZ SEVILLA, G. *Nejkrásnější báje a pověsti*. Ostrava: Librex, 2006. ISBN 80-7228-529-7.

Sekundární literatura

MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

FINK, Gerhard. *Encyklopedie antické mytologie*. V Olomouci: Votobia, 1996. ISBN 80-85885-99-9.

KERÉNYI, Karl a Carl Gustav JUNG. *Věda o mytologii*. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1995. ISBN 80-85880-06-7.

GRAVES, Robert. *Řecké mýty*. Praha: Levné knihy KMa, 2004. ISBN 80-7309-153-4.

JÍLKOVÁ, Veronika. *Řecké báje Aleny Ježkové*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta filozofická. Vedoucí práce Luisa Nováková.

VLADYKOVÁ, Věra. *Eduard Petiška - Bibliografie: soupis díla a literatury o něm 1939 - 30.6.1998*. Praha: Odeon, 1999. ISBN 80-207-1056-6.

SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Praha: Academia, 1973. ISBN neuvedeno.

SASKA, Leo František. *Mythologie Řekův a Římanův*. V Praze: I.L. Kober, 1915. ISBN neuvedeno.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. Praha: Brána, 1996. ISBN 80-85946-29-7.

SLUŠNÝ, Jaromír. *Nejkrásnější řecké báje a pověsti*. Praha: XYZ, 2008. ISBN 978-80-86864-83-9.

ŠIDÁK, Pavel. *Literární žánry*. Praha: Literární akademie, 2013. ISBN 978-80-86877-64-8.

Haman, Aleš. *Úvod do studia literatury a interpretace díla*. Jinočany: H & H, 1999. ISBN 80-86022-57-9.

Elektronické zdroje

rickriordan.com

BERENS, E.M. *The Myths and Legends of Ancient Greece and Rome*. (Ed. S.M.Soares). MetaLibri, October 13, 2009, v1.0s. Dostupné z: https://www.ibiblio.org/ml/libri/b/BerensEM_MythsLegends_s.pdf

Anotace

Jméno a příjmení:	Jiří Vojáček
Katedra nebo ústav:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Sladová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název závěrečné práce:	Komparace motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů
Název závěrečné práce v angličtině:	Comparison of motifs from Greek mythology in works by selected authors
Anotace závěrečné práce:	Bakalářská práce se zabývá komparací motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů. Poté, co práce vymezí základní pojmy představí knihy, které budeme v následující práci porovnávat. Je to série o Percy Jacksonovi, Staré řecké báje a pověsti, Nejkrásnější báje a pověsti, Řecké báje a Zápisky křídlem a kopyty. Z těchto knih jsme vybrali a porovnávali několik mýtů, snažili jsme se poukázat na to, jak různí autoři interpretovali známé příběhy v dílech pro děti a mládež. Porovnáваме mýtus o Orfeovi a Eurydice, Daidalovi a Ikarovi, Bellerofontovi, Tantalovi a Prométheovi se zaměřením na použití motivů z řecké mytologie v dílech vybraných autorů.
Klíčová slova:	Mýtus, fantasy, literatura pro děti a mládež, mytologie, komparace, příběh, hrdina, bohové, nestvůry
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the comparison of motifs from Greek mythology in the works of selected authors. After the thesis defines the basic concepts it introduces the books that will be compared in the following thesis. These are the series on Percy Jackson, Staré řecké báje a pověsti, Nejkrásnější

	<p>báje a pověsti, Řecké báje and Zápisky křídlem a kopyty. From these books we have selected and compared several myths, trying to show how different authors have interpreted well-known stories in works for children and young people. We compared the myths of Orpheus and Eurydice, Daedalus and Icarus, Bellerophontus, Tantalus and Prometheus, focusing on the use of motifs from Greek mythology in the works of the selected authors.</p>
Klíčová slova v angličtině:	myth, fantasy, literature for children and youth, mythology, comparison, story, hero, gods, monsters
Přílohy vázané v práci:	-
Rozsah práce:	40 stran
Jazyk práce:	Český